

A magyar emigráns irodalom számbavétele felé

A magyar emigráns irodalom lexikona. A-G. Összeállította Nagy Csaba. Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete és a Petőfi Irodalmi Múzeum. Budapest 1990. 260 l.

A politikai akadályok elhárultának köszönhető, hogy megjelent végre *A magyar emigráns irodalom lexikona*, pontosabban a lexikon A-G betűs címszavakat tartalmazó első kötete. A lexikon szerkesztője a források adatainak elégtelenségével, megbízhatatlanságával viaskodó Nagy Csaba. Kiadóként — a címlapon — a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézete és a Petőfi Irodalmi Múzeum

szerepel. De az előszó első mondata szerint köze van a kiadáshoz a Magyarországi Intézetnek is.

A lexikon a Magyarország területén született és onnan elszármazott írók munkásságának a feltérképezésére törekszik, függetlenül attól, hogy a szóban forgó írók milyen nyelven alkottak, illetve alkotnak, ám a második generációs szerzők esetében feltételnek tekinti a magyar nyelvű műveket. Vizsgálódásainak a köre azokra is kiterjed, akik olyan vidékekről emigráltak, amelyek a valahai határokon kívül kerültek. A szócikkek nemcsak a szépirodalomnak, hanem a társadalomtudományok művelőinek, a teológusoknak, a sajtó és a könyvkiadás munkásainak, valamint a humaniorák egyetemi oktatóinak az adatait is feldolgozzák.

A személyi szócikkek nem térnek ki az írók hazai munkásságára. Az eredeti szakma, a lexikonba kerülés indokának és az iskolai végzettség adatainak a jelölése után az anyaország elhagyásának az időpontját, a letelepedés helyét, az egyesületi és/vagy intézményi köteléket, az odaítélt díjakat, a szerzőt közlő időszaki kiadványok és antológiák címét tüntetik fel. Legfontosabb részük az önálló művek és az egyes szerzők szerkesztette köteteknek a teljességre törekvő jegyzéke.

Az intézményeket bemutató és a kiadványokat ismertető szócikkek a magyar

emigrációnak a művelődési élet szervezésében, a kultúra terjesztésében betöltött szerepét domborítják ki.

A szócikkeket a felhasznált forrásoknak és más vonatkozó műveknek a jegyzéke zárja.

A kötet végén álnévmutató és földrajzi mutató segíti az olvasók tájékozódását. Az utóbbiból tudjuk, hogy az A-G betűs magyar emigráns írók nem kevesebb, mint 43 országban fejtették, illetve fejtik ki munkásságukat. Hadd soroljam fel itt azt a tíz országot, amelyben az idők folyamán a legtöbb magyar szerző talált menedéket (zárójelben az egyes országokban letelepedett A-G betűs magyar írók számát tüntetve fel): Amerikai Egyesült Államok (588), Németország (NDK, NSZK) (256), Ausztria (211), Franciaország (178), Kanada (126), Izrael (Palesztina) (115), Anglia (102), Svájc (78), Argentína (56) és Ausztrália (52).

A lexikon a Petőfi Irodalmi Múzeumban készült számítógépes adatbázis nyomtatott változata. Ami azt jelenti, hogy az eredeti, számítógépes változat bármikor pontosabbá, teljesebbé tehető. Akinek módja van rá, tanulmányozza tehát a lexikont és küldje el észrevételeit a Petőfi Irodalmi Múzeum címére: 1053 Budapest, Károlyi Mihály u. 16.

Mózes Huba